

CSIKSZEREDA

KÖZGAZDASÁGI, TÁRSADALMI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP

Megjelenik minden vasárnap.
Előfizetési árak: Egész évre 8 kor. Félévre 4 kor.
Nagyedévre 2 kor.

Feladvány szerkesztő:
Dr. Nagy Béni,
ügyvéd.

Nyitási cikkek sorunkint 30 fillért költhetnek.
Egyes lap ára 20 fillér.
Hirdetési díjak a legelőbbban számítatunk.

Birtokrendezések a Székelyföldön.

Napról-napra, egyre-másra halljuk a panaszt, hogy Székelyföldön s különösen nálunk Csikban, a birtokrendezés tönkre teszi a földműves kisgazdát.

Hit bizony is van alapja nagyon sok panasznak.

Jelen alkalommal nem számdékozzom a birtokrendezés hasznosága és hátránya felől nyilatkozni. Józan észszel mindenki belátja, hogy mindenütt, mindenhol a rendezgetés, tisztázgatás szükség és hasznos dolog. Így vagyunk éppen az ingatlan birtokokkal is. Ezekre is, de főképp a földművelő gazdára nézve takarékoság, hitel és a jobbizonyosság szempontjából feltétlenül előnyös a birtokrendezés, legyen az akár arányosítás, akár tagosítás.

Nem is erről van azonban szó és nem is az eszme ellen van panasz. A mód, a melylyel a birtokrendezés eszközöltetik: ez az a mi folyton folyvást panaszra ad okot.

A legvadabb, a legműveletlenebb országban és népek között sincs megaz a mi jelenleg nálunk divik. Egy akárki, bármi okból, kéri a tagosítást. Elrendelik és véghezvisznek olyan munkálatot, mely végeredményében nemcsak hogy egyesekre káros, hanem még a mellett teljesen rossz, teljesen czélszerűtlen és teljesen nem egyéb mint ha egy rossz kabátot kifordítottak, a mely már belül is piszkos, belül is rongyos.

Egyik legfőbb baj mindenesetre a tanítás drágasága, mert a tagosítási költségeket ugyanis oly magas arányban irányítják elő, oly summában róják ki, hogy nem csoda, ha a birtokos gazda arról panaszokodik:

Uram! hisz én újra meg kell vegyem azt a mit már egyszer

vagy én, vagy elődeim reztok.

A költségnek mindig arányban kell lenni a végzett munkálattal. Ha több a munka ára annál az értékénél mit a munkálat ér: akkor boldogság rendezgetni. A rendezgetés akkor ér valamit, akkor felel meg a célnak, ha általa előnyök származnak és nem hátrányok.

Nem is ezéja a tagosításnak a kisgazda tönkretétele, sőt inkább a földműves gazda, a földbirtokos érdekében kellett első sorban a birtokrendezést kimondani és róla törvényt hozni.

Es mit látunk! Azt, hogy különösen mezőgazdasági fejlődésünk egyik legnagyobb akadály, a kisgazdák bajjának egyik legfőbb oka az, hogy a birtokrendezések nem történnek úgy, a hogy azt joggal várhatni lehetne.

A birtokrendezések ügye Magyarországon olom lábón jár s a rendezések körül a gazdasági előrelátás kellő mértékben nem érvényesül.

A mai tagosítási eljárásnak másik hibája a hosszadalmaság. Ezek hosszú során keresztül húzódik az eljárás és a mikor véget ér, a legtöbb esetben előfordul, hogy újra kell kezdeni az egészet.

Ennek oka a lelkiismeretlenség mellett az is, hogy nemesen a műszaki feladatok teljesítésére elég képzett mérnök.

Kétség kívül rossz a tagosítási törvényünk is és részben az is az oka a legtöbb bajnak.

De mindezeket figyelembe véve a jelenlegi eljárások körüli hibákat is lehetne kisebbíteni, kellő felügyelet, kellő ellenőrzés mellett.

A mostani rendszer, mely mely szólóvna a gazdasági szakértők és

bizalmi férfiakra helyezi az egész felügyelet és ellenőrzés teendőit: rossz és nem ér semmit.

Először is a legtöbb esetben legfelkészültebb ellenőrzéssel sem lehet szakértelem hián az ellenőrzést gyakorolni. Azoktól az ügyvezetett gazdasági szakértőktől és bizalmi férfiaktól a furfangos működő mérnök azt csinálhatja éppen a neki tetszik.

Huzhatja az eljárást a meddig jól esik s még gorbombáskodhatik is annyiszor ép a mennyiszor kedve telik.

Szakértő és megbízható, tisztakezü egyéneket kellene a tagosítási eljárás időközi ellenőrzésével megbízni.

Az eljárás tartamát pontosan meg kellene határozni, a mely idő alatt köteles legyen a vállalkozó mérnök az eljárást befejezni.

Megtelevő kaucziót tegyon le a vállalkozó és szerződött mérnök annak a költségnek a javára, a melynek határ tagosítását elnyerte.

A tagosítás költségeinek kivetését, behajtását, elszámolását, allami közegek teljesítésék kellő felügyelet mellett.

Ezek volnaának azok a legszükségesebb teendők, a melyek a mindinkább elharapódzó visszaéléseket, ha nem is teljesen megszüntetni, de legalább orvosolni, ellensúlyozni tudnák.

A székely akezióknak egyik legfontosabb teendője volna ennek érdekében a meghatározottabbban síkra szállani, mert ha nem teszi a székely, különösen a csiki székely hova-tovább szegényebb, koldusabb, elkeseredettebb lesz. Ekkor pedig hiába nevezik majd Székelyföldet keleti Magyarország védelméjének.

—r.

A tanév végén.

Egyévi küzdés és fáradságos tanulás után bezáródtak az iskolák ajtai s a gyermek serog és a sorfűlő-Ifjak az iskolák szűk tornaiól szétrébbentek szülőik házához, hogy a természet ülén menten az iskolai gondoktól töltsék el azt a két hónapi szabadságot, melyet már annyira vártak, s a melyre egy évi fáradságos küzdés után szilkeáigük is volt, azonban ezen szabadság kelleméhez nagyban hozzájárul az érvényes kapott értelmű. Az a gyermek, a ki szorgalma és fáradozása jutalmául jó bizonyítványt kapott, a szabadságot a megelégedettség és örömmel azon boldog nemével tölti, hogy ő kötelességének eleget téve érdemes szeretet bízálattal bízalmára, a kinek egyedlen örömet szilkeáigükét az középi, hogy a fiuk, vagy leányuk jó bizonyítványt kapott. Jaj annak a gyermeknek, a ki egy egész évi hanyagság után hanyagságának megérdemelt igazolásul egy rossz bizonyítványt állít haza, elrontja s szilkeáigük minden kedvét, s ezzel kapcsolatosan el a saját szabadságát is, mert szilkeáigük aggodó szeretete arra kényszeríti őt, hogy most is mikor mások szabadságot élveznek a könyvek mellett üljen egésznap, de ez jól van így, mert a míg mások tanultak addig ő egész éven keresztül hanyagságának élt.

De tulajdonképen a tanév végéről kolvén írunk az a nyári szabadságról, ki kell emelnünk azon fontos nagy jelentőségű eredményeket, melyeket ez magában rejt.

Először is a mint már fennbbr említettük a tanév végén veszik el a tanulók jutalmukat úgy, a mint megérdemelték, ha szorgalmasak és jók voltak jó bizonyítvány kapása által, ha pedig rosszak, hanyagok voltak a megérdemelt rossz bizonyítvány által. Milyen édes érzés az a szilkeáigük, milyen jól esik az nekik, ha a gyermekük jó bizonyítványt kézében lépí át egy évi munka után lakásuk küszöbét, látják ekkor, hogy az a sok kiadás, a melyeket gyermekükre költöttek nem veszett kárba, hanem annak van eredménye, meg van a gyümölcs s gyermekük a jövő reményével léphetik át a felsőbb osztály, vagy a felsőbb iskola küszöbét, s a haladás biztos lépésőjén haladnak a kitűzött cél felé, s majdan támaszuk leendnek öreg napjaikra.

A mily szép kép ez, épen olyan fájdalmat keltő szomorú az, a midőn a gyer-

mok rossz bizonyítványt kapva megy haza. Nem képzolok nagyobb bánatot és fájdalmat a szilkeáigük nézve onné, hiszen látják, hogy minden törekvésük és minden buzgalkodásuk porba hullott, elvesztik a jövőben való bizalmukat, el a reményt arra nézve, hogy gyermekük valaha jó tanuló lehessen akkor, a midőn látják annak egy hosszú évi munkásságáról, hogy nem felelt meg tanítói és tanárai bízalmának. S valóban így is van, annak a ki egyszer megbukott kétezeres szorgalommal és odaadással kell törekednie, hogy a csorbát kikészítse, mert annak először tanárai és tanulói bizalmát kell visszaszereznie, a mi pedig nehezebb, mint azt megnyerni mert a mi egyszer elveszett annak újabb meggyerése csak fokozott szorgalom és nem lankadt buzgalom mellett lehetséges. De megint példák vannak arra, hogy az egyszer megbukott tanulónak az nem szokott szilkeáigük maradt, hanem ez megismétlődik 3-4-szor is sőt tudok olyan esetet, hogy egy gyermek a gimnázium 4 osztályát 8 évig járta s az utolsó évben is csak azzal kerítte ki a bukkát, hogy ott hagyta a gimnáziumot s ezért megkegyelmeztek neki, hogy boldogulhasson más pályán is.

A tanév végén az a fontos jelentőségű is van még, hogy figyelmeztetik azon szilkeáigük, a kiknek gyermekei a tanulást nem kedvelik, rossz a bizonyítványuk, miszerint a gyermekek tanításával járó roszulog sok költségét hiába ne verjük a sárba, az úgy is kidobott pénz lesz mindig, hanem labba vetve tanulni nem végző fiuk hajlamát és tehetőségét már iparos pályára adhasák, hogy egy tisztességes derékiparos válhassók belőle.

Ilyen s ehhez hasonló gondolatok jutnak a tanév végén eszünkbe s még mielőtt ezekünk befejeznék nem mulasztatjuk el néhány sort nem írni a tanítóknak, tanítóknak és tanároknak nemes áldozatkészségéről fáradságos jött-vé munkásságáról, a melyek által a tudomány és népvonales bajnokai vá lesznok s a melyektől áthatva igyekeznek a gyermekek szilkeáigük eszegetni azt a mindon jót és nemest, fáradságot nem ismernek, csak hogy eredményt érthessenek el, haladni lássák a gonjakra bízott gyermekeket, szilkeáigük helyett szilkeáigük lesznok az iskolás gyermekeknek. Óvják a rossztól, szuronyos örökent figyelnek a gyermekek örökléseire, visszautasznak minden káros behatást, a mely a tanulót munkakörétől elvonni képes s szorgalommal azon vannak, hogy a haza lel-

kes hasznos polgárává nevelhessék a gondjaira bízott tanulókat.

S ha előbb a tanév vége bizony annak az egész éven át küzdött tanérnök édes a pihenés, a mely két hónapon át várja. Lelkét, szellemét, erejét ujjelre kelti, hogy szeptember elsőjével még nagyobb örövel fogadjon neki egy új tanévnek s nevelje a gonjainal adott gyermekeket szilkeáigük öröme s munka embereivé s a haza honfiai szeretettel eított hasznos polgárává.

Szemelvények Simon Péter, „Székely kivándorlás” című művéből.

A székelyek és a Székelyföld.

(Folytatás.)

Meg van az olasznak, a sziciliainak, a maga vendellájá, vérboszuja; megvan az oláhnak is a hirhelt „cine mintyje”. A román, ha szilkeáigük egész keserűségével oda kiállja megbánlójának: „cine mintyje!” (társd eszodben), mindent elkövet, hogy boszút álljon azon, a ki őt megsértette és ha ez neki nem sikerül, boszuját örökségképpen hagyja fiára. Az az oláh, ki 1849—49-ben válogatott kegyelenségű kinezta halálra a vele mindig csak jól toll földesurát s ennek ártatlan családját, — az apja vagy öregapja „cine mintyét” hajlotta végre.

Van a székely embernek is „cine mintyje”, és ez belőle sokkal kevésbé írtható ki, mint az oláhból az oláhé, mely hála az Égnek! kezil kivesszi a vallás és a civilizáció hatása alatt, de ennek lárnya, indoka, cselja egészen más, mint a románánál. A székely „cine mintye” ezt jelenti: Sobase felelkezézel meg az élvezett jóról s gondolj mindig halásan arra, a kitől vetted! — Megható valóban a székely halás szilkeáigük!

Egy öreg barátom beszélt nekem: „Már 30 év óta nem jártam otthon, Csikországban. Orvosom rendelkezéleire volt szilkeáigük, hogy engem, a hitlent, a hálátlant, ismét a lüdmeg-ujító csiki fenyesek közé küldjön. Alul futott hire szilkeáigük, hogy itthon vagyok, valóban bucsut jártak hozzám a székely atyafiak. „Hát nem

„CSIKSZEREDA” TÁRSZAJA.

A Rákóczyak sas fészke.

Írta: Sárospatak.

A szilkeáigük Bodrog partján, északnyugatról a Tokaj-Hegyalja hegylánca kálkaius eredetű festői bérceitől délre, dőlkelettel a nagy magyar síkföldre olvadó bodrogközai rónát uralva áll Sárospatak régi vára, a Rákóczyak egykori hatalmas szécséke. Az Árpádok korában, saracen motívumok szerint épített s II-ik Endre őt-i több királyunk által szilkeáigük lakott, páratlan fekvésű várhasi történetünknek nem egy következőnyveiben meszire kibátó eseménye fűződik.

Talán már a honfoglalás korában is állott itt valami várkastély idele s Árpád egyik vezéréről, Rotelről a népejékben maig fennmaradt mondák, a város s környéke régi nevezetességéről tanusokának. Temevári Pelbárt szerint a thüringiaiunk elkekeresztült magyarországi Szent Erzébet is a vár falai között szilkeáigük. Némelyek — így Anonymus is — a vár eredetét egúson I. Endre korában (1047—1060) vesetik vissza s bár arra nézve is van bízolus adatlunk,

hogy V. István építette a maig is álló u. n. veresalornyot: legvalószínűbb, hogy a vár a Szentföldről visszatért II. Endrének küszöbni lételett. A várnak saracen-arab jellege is e mellett látszik bizonyítani s a löpör felalásisa előtti időből származó s kizárólag nyilalás cseljából épített bármus-nyégys elágazása — ma már a föld eszise alá pár méterre került — lővészi egész Európában unicum számba helyezni a várt.

Sárospatak majdnem eszeréves története alatt sokszor eserdült urat. IV. Béla, Nagy Lajos s anyja Erzébet, Zeigmond sokszor és sokáig laktak e királyi birtokukban; majd a Perényiek, Pálosiak, Dobók és Loránffyak kezére szállott, közben rövid időre a husziták is birtokukba vetették, míg végre 1008 táján a Loránffy Mihály loány s a nagy nevű Zuzsánna kezével I. Rákóczy György kezére szállott. A Rákóczy család kezén 1711-ig is megmaradt, a mikor is a kinezár köhozta el s ez időtől kezdve folyton német kezében van; de pedig 1730—1776 ig 200.000 forintért donatio nuxta osimen a Grauser Donát Lipót ceszári fűdvarmester birtokába jutott, kinek emléket maig is őzi Sárospatak külvetlén külvetlén, két magyarra lony nem tudó, vagy nem akoró község. Tróczonfalva és Károlyfalva munkás

sváb lakóival. Majd ennek kihálása után 1776—1806-ig ismét a kinezár kezébe került, de már előbb is lakatlanul állott, mert Trauson nem igen szeretett itt tartózkodni s az 1770-ben itt járt II-ik József kénytelen volt a nagy korcsomában ebédelni, mert a várbán nem volt, a ki fogadta volna.

1800-ban a Breitenheim Aogst Lajos hercege kezére került, ki a Bodoni tó mellett fekvő L'ndau városáért eserdte volt el s özvegynök, Schowarzenburg Karolinának 1876-ben bekövetkezett haláláig e család birtokában maradt.

A Breitenheim család örökösaitől 1870-ban Windisch-Graetz Lajos hercege lovasági tábornok vett meg a ma is birja.

A II. Rákóczy Ferencz szabadságharcának szomorú befejezése óta, mint látjuk, a vár nem birt magyar gazdára esert lenni, s osztrák esármazási urai is meglöhetős gyors egymástutában váltakoztak. Mintha igazán valami balvegett lüdmög az idegenből iluzakált tulajdonosokat! Sárospatak s a környék részben meg a hazafoglalás korából eredő lakóssága nem is mulasztja el e egykori német gada változásból mondával eszdagítani s mint már gyermekkoromban is hallám: a Rákóczy elbujdítás

emlékszik, Nagyságos ur, hogy Istenben boldogult szegény édesapja, a méltóságos ur, — Isten nyugtassa még áldott porait es! — hányszor hivatott, hogy az urfival — már mint a Nagyságos urral — különösdi játszdjunk? Mindég kávét és kalácsot adtak enni és inni és mikor menni akartam, a méltóságos ur mindig egy suszlakot vagy plane egy pelakot nyomol a a markomba. De egyszer, a Fúrge kopól, a ki elveszett vala, haza hozám a papiros malomból, a méltóságos ur egy Máriásuszast adott! Soha el nem felejtetem és minden áldott nup imádkoztam a méltóságos urér! Igy szolt örög barátomhoz a székely, pedig ez a „lufköhöz“ lartozott hajdan, az előkelőbbekhez.

Az élvezett jót a székely, ha csak teheti, kamatostul visszafizeti.

Szeretelméltő, gyönyörű tulajdonságai között a legszebb, az ő benső, gyermekek, igaz vallásossága. A legtöbb székely — flu és leány — több éven át járván iskolába, hitők nem vak, vallásosságukbenső, bizonyos tudáson és meggyőződésen alapuló. És ez áll, lartozzék a székely akármelyik valásfelekezethez.

A székelyek között képviselve van Erdély minden felekezete. Csikmogye egészen katolikus, — nagyon kevés a határ havasokon levő orthodoxok száma; de ezek oláhok, — és az Háromszéknek északi része is. Maros-Torda- és Udvarhelymgyében is sok a katolikus. A reformátusok zöme a háromszéki rónát, a Hargita nyugoti lejtőit és az Olt alsóbb széles partvidékét lakja. Az unitáriusok a Honorád- és Nyikófolyók völgyében vonták meg magukat. Agostai-evangelikusok a már Brassóme gyében lakó hétfalusi csángó székelyek. A katolikusok képezik a többséget a székelyek között. Van néhány ezer görög szertartású római katolikus székely is. Azon ürügy alatt, hogy tudniok kell a szertartás nyelvét, a román nyelv tanulását győtri a balázsfalvi egyházi hatóság ezen székelyek szegény gyermekeit. Hány millió latin szertartású katolikus nem tud latinul és mégis jó katolikus, miért kelljen románul tudnia a

görög szertartású székelynek? Unitárius van mintegy 50,000 a székelyek között. Püspökük Kolozsvárt székel, van egyházi községük az anyaországban és Budapesten is, melynek tagjai, egykettő kivételével, mind székelyek

Ezenkívül van a székelyek között egy pár száz szombatos is, kik leginkább Bözöd-Ujfalun és környékén laknak. Pécsi Simon alapította a XVII. században e szektát, melynek hite sokban egyezik Mózes vallásával, és mely sokáig litkon gyakorolta szertartásait; külsőleg katolikusok-, reformátusok- vagy unitáriusoknak vallották magokat, mint a kik között éltek és éljártak ezek templomaiba

A lángbuzgalmu Haynald Lajosról mondják, hogy erdélyi püspök-korában meg akarta lériteni a litkos szombatosokat. Prédikált tehát az ő elragadó ékesszólásával, ugy hiszem, éppen Bözöd-Ujfaluban. Eszrevelte, hogy egy értelmes arcú örög székely rendkívül figyel szavaira és gyakran helyeslőleg bólingat ősz fejével. A templomból kiment megpillantja a püspök a figyelmes hallgatóját. Megáll előtte. „No, bátyám uram, tetszett-e magának az én prédikációm?“ „Hogy ne tetszett volna, instídom alássa. Tudom, Jónás sem prédikálhatott szebben a ninivébelieknek. Minnyár is gondolám magamba: Jaj beh kár, hogy a püspök ur nem sabbatarius.“

Noha 4 család kivételével 1868-ban a többi szombatosok Bözöd-Ujfaluban formális zsidó hitközséggé alakultak, mégis csak szombatosoknak tekintik őket, természetesen nem is lévén ők zsidók születésüknél fogva, hanem mózesvallású székelyek.

Vallásosságuknak külső jeleit is adják a székelyek, kivált a katolikusok. Szerfölött tetszett Stefániának, bold Rudolf trónörökösünk nejének, magának Rudolfnak és fejedelmi vendégeinek, midőn őket Görény-Szent-Imrén és környékén mindenki így üdvözölte: „Diszértessék ez Ur Jézus Krisztus!“ A székelynek minden jót az Isten ad, minden rosszat az Isten veszen el tőle. Ha gyermeke trüszszen, tüstént kéri az anyja: „Adj jót, Jézuska!“ vagy: „Adj jót, Mária!“ S

rendesen így köszönt minden székely: „Adjon Isten jó reggelt, jó napot, jó estét, jó éjszakát!“ Falvaikat is védőszentjeik neve szerint ekként nevezik el: „Szentimre, Szentkirály, Szentimron, Szentniklós, Szentmihály, Szentdomokos, Szentimron“ stb. El nem menne a katolikus székely kereszt, szentkép, vagy templom előtt, a nélkül, hogy kulapot ne emelne s ne fohászkodnék; így pl. „Uram Jézus Krisztusom, áldlak és imádlak, hogy szent kereszt által megváltottad e világot!“ Nincs is talán sehol a világon az utak mentén, hegyek és dombok telején stb., annyi kereszt, szentély, kápolna, mint Székelyföldön. Tudva van a történelemből, mily hősiösen védte hazáját és vallását a székely török és tatár ellen és mily szívóssággal küzdött mindegyik hitfelekezeti a reformáció óta felekezete jogúért és szabadságáért

A csikiak a reformáció idejében is megmaradtak ősi hitük mellett és midőn ezt ifj. Zápolya János (Zsigmond) el akart tőlük ragadni, 1567-ben, éppen Pünkösdi szombatján, a király hadának nagyobb részét felapították, a többit elkergették. Asszonyok és leányok is fgyvert ragudván vallásuk védelmére. Többé nem igen merték őket abban háborgatni.

Azon meggyőződésben, hogy ezt a győzelmet a Szűz-Anna közbenjárásának köszönhetik, a csikiak a Mária és a Kis Jézus képét megyéjük címére is fölvettek. Sok helyen megfordultam, de a Mária-kultust sehol oly bensőnek nem láttam, mint Csikmogyében.

Nehogy részrehajlással vádoljanak, nem hallgathatom el, hogy a papság szomorú tapasztalata szerint újabb időben Székelyföldön is itt-ott lábra kapott a káromkodás undok szokása.

Egy székely atyafival, ki mert egy kőben meghottolt, nagyot káromkodott, szóba bocsátkozván és megkérdezvén, hogy mit is monda tulajdonképpen, mikor káromkodott? — feleletéből meggyőződtem, hogy biz ő nem birt annak tudatával, hogy mily ocsmány szót ejtett ki száján. Ez egy kissé megvizsgáltam. A káromkodás mindazonáltal kárhözatos és undok

után idecsakadt idegen tulajdonosok magvaszakadását egészen annak tulajdoniják maig, hogy megfogta őket a „Rákóczy átka“.

Beszélik ugyanis, hogy midőn 1709. aug. 13-án utóljára tette ki lábát II. Rákóczy Ferenc a kedves várából, azaz átkozta meg, hogy „minden német, a ki valaha a birtokát tulajdonába veszi magvasól együtt pusztuljon ki.“ S különös eszesélye a sorunk, hogy a népies babona idáig majdnem észröl szóra bekövettesett. Mint egykori patakai deák mag emlékszem rá, hogy mikor a vár jelenlegi humanus érzelő tulajdonosa legelőse nyarat töltötte ez új dominiumán, ha nem családóm, első utódtól fia itt halt meg s ezzel a nép ajkán torzó Rákóczy-átok meseje újabb táplálékot nyert.

Nem akarván e helyen a sárospataki vár műtörténeti jelentőségéről beszélni, mely az olasz renaissance számos nagybecsű emlékét őrizi ma is részben omlatag falain, egy pár nevesebb történeti adatot sorolok még fel, halhatatlan érdemű történetírónk Thaly Kálmán műveinek alapján e mege nevében ma még jó formán egyetlen műpítészeti monográfiája alapján Diváld Korölnak („A sárospataki vár“ 1902.)

A vár és hozzácsatálkozó várkastély béközti átalakítója, díszítője Perényi Péter

erdélyi vajda és koronaőr volt, ki 1626 ószén ezekkel foglalta el a gazdátlanul maradt pataki várat. Restauráló munkáját fia Gábor folytatta, kinek halála után a királyi kamara tulajdonába mont át, míg 1576-ban Miksa király Ruzsaki Dobó Ferencz bárónak adta. A várbán lezajlott nevesesebb történeti események közül felcmlíttem az 1605-ben Bocskay által itt fogadott főnyes török kivételét, ki ekkor erősitette meg a szultán nevében Bocskayt Erdély fejedelmi székébe. II. Rákóczy György nejevel Loránffy Zuzsannával 1616. óta majdnem szakadtalanul itt lakott baláira; itt született II. Rákóczy György, majd az ifjabb Zsigmond. 1625-ban itt ajánlották fel az erdélyi rendek I. Rákóczy Györgynek Erdély fejedelemségét 1601-ben fia Zsigmond itt ülte lakodalmát a pafizi választó fejedelem leányával Henriottával, kit még ez év ószén himlőben elhalván itt is temettek el a vár templomban. A vesztett családából monokülv Nagyváradon meghalt II. Rákóczy György is ott talált pihenőt nagynevű anyja mellett 1681-ben. Az I. Rákóczy Ferencz és Zrinyi Ilona itt tartott menyegző ünnepét megjelölt Weeszlényi Ferencz nádor itt vette fel a későbbi ósz-csküvés első fonalt a főnyes ünnepség ószim ideoreglett hazjuk

elnyomtatást fájó szívvel viselő főurak kez-tőnségre. II. Rákóczy Ferencz gyermekkorát nagyregében a pataki várbán élte át, itt tanult lovagolni a szerencsés tisztartástól kapott apró lovacska; itt lakott 1693. Rákóczy Juliánna s férje Apertom gróf, ide hozta II. Rákóczy Ferencz ifjú feleségét H-eseni Sarolta Amália hercegnőt s itteni udvartartásának főnye híro mesze országokba eljutott.

1708-ban a Rákóczy-főle szabadsá-harcz egy tragikus eseménye is itt játszódott le, a mikor Rákóczy híres brigádfősrát nagyregében a pataki várbán élte át, itt tanult lovagolni a szerencsés tisztartástól kapott apró lovacska; itt lakott 1693. Rákóczy Juliánna s férje Apertom gróf, ide hozta II. Rákóczy Ferencz ifjú feleségét H-eseni Sarolta Amália hercegnőt s itteni udvartartásának főnye híro mesze országokba eljutott.

E futó visszajáratás is mutatja, hogy a sárospataki várhoz valamint hazánkknak, ugy külföldön is a Rákóczy családnek sok nagyfontosságú eseménye fűződik s hogy a város történeti jelentősége, dicse mulja — nem is említve nagyhírű református fő-iskoláját, a bazilika nevelőnek e védő vá

marad mindig, miért is talán megegyezhető lehetne a mai liberális áramlattal, ha legalább följelentésre — a világi hatalom is megbüntetné a káromkodót. A ki gyalázza a földi felséget, azt méltán üldözi a törvény, miért nem büntetik meg azt, ki a mennyei felséget káromolja botrányt csinál és rossz példát ad?

Egyébiránt e részben is a gyökeres javítás a papságot illeti; ez pedig ebben a működésben igényl tarthat az állam támogatására.

Ha végig tekintünk a székely nép jó nemzeti jellemvonásain, készséggel kell elismernünk, hogy azt a jó Isten valóban megáldotta és szellemi, erkölcsi, sőt testi tekintetben is fölemelte a körülötte lakó népfajok fölé és ezen meggyőződésünkben még inkább meg erősödünk, ha a székely jellem árnyoklálait is szemügyre vesszük.

A székely nép a mértéken túl konszervatív, görcsösen ragaszkodik a régihez, öröklöthöz, meglevőhöz és ez őt nagyban akadályozza a haladásban. E bajon is leginkább az iskola segíthet.

A székely el sem lehet pór nélkül. Ábból, a mit ő az ő jussának vél, nem enged semmi szin alatt. Inkább vesszen oda egész kis vagyona. Jól ismerik a prókátorok a székelységnek ezt a rossz tulajdonságát. Nincs is talán aránylag annyi szemfüles ügyvéd sehol a világon, mint éppen a Székelyföldön. Alig hal meg székely ember, a nélkül, hogy fiának ne hagyja egy egy pöröcskét is örökségül. Ez kivált azért nagy baj, mert a pöröcskölést nálánál még nagyobb bünök szokták kísérni: a gyűlölködés, ellenségeskedés.

(Polyt. köv.)

A budapesti ev. ref. főgimnázium tanulmánytja a Székelyföldön.

Molnár Sándor igazgató, Márton Lajos, Erdélyi Lajos dr., Szamu János rendező és Vicsó Károly segéd tanárok keltezésén melletti 17 tanuló, összesen 22 kiránduló.

Marosvásárhelyre érkezünk június 30-án d. u. 5 óra 30 perczkor. Tartózkodás egy nap. Indulás július 1-én d. u. 5 óra 37 perczkor.

rát, Cominius egykori működési helyét — mintegy költésességgé tette a város jelenlegi hasznos közönségnek ép e napokban lefolyt lelekemelő, nagyüzemi ünneplését melynek rendezését a nagy hírű főiskola tanárikara vállalta magára s melynek főnyelvi emelésére, a Rákóczy kor halhatatlan történet írója Thaly Kálmán képviselő is oda utazott.

A történet nagy alakjainak kegyeletes visszaélésére a régmultak közből, már magában is lelkesítő és felemelő szászországon az II. Rákóczy Ferenc személyi alakjának föltételezése és ünneplése, kinél többet senki sem áldozott fel a hazaszeretlet oltárán, hogy ezután alkalmazás legyen postály-részdé.

As egész ország szeme néz Sárospatak felé, mikor a nagy száműzött elől védeklítésének köztársaságos fordulója az ország minden részéből odaszereglők fényes gyűlésében a Rákóczy Ferenc személyi alakjának tiszteletét s részleges diadalát hirdetik és ünneplik. Így természeténél fogva a multak eszemele a szív jelent a támasztja fel az ország halataiból egy nemzet Mocsisárait.

Légy üdvös Rákóczyinak saafészke, Sárospatak!

Szászrégenbe érkezés este 7 óra 14 perczkor. Tartózkodás másnap reggelig. Vascsora, reggeli, meghálás. Indulás július 2-án reggel 7 órakor 5 szászrégeni kocsiival. Utókésben Marosvásárhelyre várakoztat, Disznaján a néppír és lakó házak megtekintése. Ebéd Ratoonyán. Gődömesterházán a milleniumi emlék megtekintése.

Toplicsára érkezés d. u. 5 órakor. Fürdés az Úrmánczy-féle fürdőben. Vascsora, meghálás. Indulás július 3-án reggel, reggelizés után 6 órakor 6 áltéri szökérről és 1 kocsival.

Borszékre érkezés d. e. 10 órakor. Tartózkodás másnap reggelig. Ebéd, vascsora, meghálás. Indulás július 4-én reggel 6 órakor reggelizés után.

Tölgyesre érkezés d. e. 10 órakor, Tartózkodás 4 óra. A román határ megtekintése. Ebéd. Indulás d. u. 2 órakor.

Ditrőre érkezés d. u. 6 órakor. Vascsora, meghálás. Indulás július 5-án reggel 5 órakor 5 csikszeredai kocsiival.

Gyergyószentmiklósa érkezés reggel 6 órakor. Tartózkodás 2 óra. Reggelizés. Tovább utazás reggel 8 órakor.

Csikszentdomoksa érkezés d. e. 11 órakor. Ebéd, Indulás d. u. 1 órakor. Utókésben a madéfalvi emlék megtekintése.

Csikszeredára érkezés d. u. 4 órakor. Vascsora, meghálás. Indulás július 6-án reggelizés után vasúton reggel 8 óra 56 perczkor.

Tusnádra érkezés d. e. 10 óra 30 perczkor. Tartózkodás 4 óra. Fürdés, ebéd. Indulás d. u. 2 óra 31 perczkor.

Sepsiszentgyörgy. Érkezés az nap d. u. 4 óra 31 perczkor. Tartózkodás másnap délig. Vascsora, meghálás, másnap reggeli, ebéd. Julius 7-én d. e. kirándulás Előpatak fürdőre. Tovább utazás Sepsiszentgyörgyről július 7-én déli 12 óra 30 perczkor:

Brassó. Érkezés d. u. 1 óra 51 perczkor. Tartózkodás másnap estig. Julius 8-án reggel kirándulás Zájzon császári fürdőre, a küzti vasúton Hosszafaluig és onnan Zájzonba és vissza hétéfalusi szökerekkel.

Brassóból elutazás július 8-án este 7 óra 49 perczkor.

A társaság utját rendezők, kulanzójuk, a megálló helyeken ellátásról gondoskodnak:

Marosvásárhelyről Szászrégenig a marosvásárhelyi Székely-Társaság; Szászrégentől-Toplicsáig a szászrégeni Székely-Társaság; Toplicsától—Borszékiig a toplicsai Székely;

Haj, ha azok a századok által megtépett barnult várfalak bosszúni tudnának! Ha az az esküvő kar gyanánt árván, romlólozva ég fel meredő hármasturány vár-torony ágyai megzúzhatnának s a rég porladozó vértanúk, hősök, honuszörök és védelmezők árnyai testet ölthetnének, lelájni e nemzet sokszor szunnyadó lelkiismeretét!

Mig írom e sorokat, feltűnik előttem a Patakhoz alig órányira eső, a pataki Rákóczy uradalomhoz tartozó Barsi falu roskadozó Rákóczy kastélya, a nagy szabadsághite szülőháza, melynek ugyan emléktáblával megjelölt, de itálókka átalakított egykori díszes tornáczban talán épen a Rákóczy bíborsója egykori helyén bamba egykedvűséggel körözzenek az egykori magyar bir-
toku német gazdát hizlali simentali a boldandú örökös és tehenek!

Más országban a sárospataki vár kiváltképen a barsi kastély nonzeti tulajdonát képezne s a nemzet kegyeletlenség, emlékeztetés szent helyévé avatná a hálás utókör, hova erőt, lelkesedést meríteni járának az egymást váltó nemzedékek!

Hija! De hát mi Magyarországon élünk!

Társaság; innen Tölgyesig a tölgyesi Székely-Társaság; Tölgyestől—Ditrőig a ditrői Székely-Társaság; innen Csikszentdomoksig a gyergyószentmiklósi Székely-Társaság; Szentdomokostól—Csikszeredáig onnan Tusnádig a csikszeredai Székely-Társaság; Tusnádtól kezdve egész Háromszékvármegyén át a Sepsiszentgyörgyi Székely-Társaság; s Zájzon kirándulást rendező a hétéfalusi Székely-Társaság.

A kirándulók ingyen szállást kapnak. Az ellátás díjai az számléyre: reggeli 30 fillér, ebéd 1 korona, vascsora 30 fillér.

Fuvardíjuk: Szászrégentől—Toplicsáig 1 kocsit 20 korona; Szászrégentől—Borszék és Tölgyesen át Ditrőig 6 ditrői szekér és egy kocsit szállítja a vendégeket. Fizetnek napjára egy kocsit 10 koronát, egy székért 1 koronát; Ditrőtől—Csikszeredáig fizetnek egy csikszeredai kocsinak 20 kor.

A testvér társaságokat kérjük, hogy az utóprogramot pontosan betartsák saiveskedjünk.

Kérjük továbbá, hogy helyi tapasztalataikat velünk közzéni s bennünket az utóprogramok előkészítésében jövőre is támogathatni saiveskedjünk.

Marosvásárhely, 1903. június 21.

A Székely-Egyesület és Székely-Társaságok marosvásárhelyi iradjija.

Vasárnapi levél.

Megtárgadtam Ezt a hábitársaságot igazán nem vártam nem reméltem, nem is álmotam. — De hát érdekös volt, hogy megtárgadjon. A család bőve megkövetelte, hogy velem szemben haládatlan legyen. Ezen körülményt, mint lényegesen „nyelhető” körülményt: „figyelembe veszem ezáltal a régimúlt dolgaimmal nem hozakodom elő.

Szávem azonban sajjog; — de mita szív, ha érdeklő van szó. A huszadik században a szív érzelmét figyelembe venni — neveléses dolog.

Volt egy barátom. Ez a barátom nagyon szeretett. És mert szeretett elvetto azt a kit a föld legzsebb, legjobb — de legezegnyebb leányának tartott. És biológusban lőt ő is a fiatal aszonyka is. Ebből látzik, hogy a szerelm nem minden. Ahoz még kenyér is, hus is, ökszer is, koca is, zene is, fürdőzés is kell.

Mi aszonyok nagyon különös teremtesei vagyunk az Istennek. Szeretjük a férfiakat — de csak ardig, a mig férjhez nem megyünk valamilyenhez. Ekkor már szere telünk a férfikkal szemben megfoghatók. Az az, nem jól fejezem ki magamat, egygyel kevesebbet szeretünk. És az az egy a férj uram.

És ez nagyon természetes. Ő a miénk — hát mi nek szeressük, az az mi nek leplegessünk. Mert valójában a mi szívünknek semmi köze a szerelmhez. Ezt a fogalmat csak gyermekeink emlékeinkből ismerjük. Mi aszonyok csak teteseni akarunk. Hogy ezt elérjük, mutatjuk hogy érdeklődünk.

Egyetlen hódító fegyverünk szemünk és —bókánk. Ezeket úgy és olyan módon forgatjuk, mutatjuk, hogy a miemmit nem esztő férfi szemé káprázik. Mi ezen káprázatot szülte vakságot felhasználva rabul ejtjük a biológusokat.

És most ki lévön előttem huzadunk, más hódítás után látunk.

Telhat mondom, mi nem szeretünk. Aszóban a férfiak sa. Ők ép olyan modor nek, — mint mi. De még mennyire! Mer-

nek fogadni, hogy engemet maga soha se szeretett. Pedig mennyit esküdözött, menyire sobajozott...

No de hagyjuk. Mit érdeklé es a közönöség. Beszéljünk inkább másról...

Multkor, hogy végig mentem a Koronaherceg utcán, találkoztam egy vén politikusossal. Készen a megzólít. Mellém csatlakozva együtt sétáltunk le a déli kórzóra. Es a vén politikus mondotta a többek között azt az arany igaz-ágot:

— Ne szólj szám, nem fáj fejem! —

Egészággyúról lévén szó körlezdöm részvétel:

— Hát akkor, miért szólt?

— Sohase tudom elfeledni azt az arcot, mit erre ő kegyelmessége vágni méltóztatot.

— De kérem Nagyságos aszonyom! szólni ilyen körülmények között becsületbeli kötelessége e-ty hazafának. —

Egy betű nem sok, annyit se értettem az egészből, de tettem mintha mindent tudnék. Így kitalalom a vő róka titkát. Értünk mi nők ehez.

Tehát érdekléni kezdett ő kegyelmessége s mondanék azt nagy komolyan:

— Az természetes es módfeletti karakteristika. Du mondja csak, mégis hogy történt a dolog? —

— Ő kegyelmessége nagyot néz.

— Nagyságos aszony, tehát semmit se tud! —

— Oh ellenkezőleg, mindent; csak az Őn eszéből is szeretném megérteni, mert valójában nagyon különös hírek keringenek. Őn azonban kedves barátom jól van feltüntetve es azért hiszem, hogy jól is fog a dolog elállni. —

— Remélem magam is Nagyságos aszonyom, hisz egy becsületes ember a jeleni viszonyok között nem is cselekedhetik másképp. Ép a tegnapi beszéltem a Béróval, most is fenn voltam a Klubban, a hol igazán féltékeny aszonnal, mosolygó arccsal es irigy szível fogadtak. —

— Tehát üdvözölhetem máris? — kérdém szivesorogva.

— Őh kérem, még korai volna, a megbízást még nem kaptam meg. Remélhetőleg azonban! —

— Igen, ha állandónak ígérkezik... —
— Természetes három napos senki sem akar lenni. Örökös vice, örökös guny tárgyai lennének.

Hoho most keslettem érteni az egészét. Hisz es a vén csacsi a kormányváltásról beszél. Es sejtetik, hogy ő van kissevelve.

Minő ravasz. Minő önhitt. Tudja, hogy bennem semmi se áll meg, s most így akar magának pártot szerezni!...

A jövő alkalommal majd megírom mit végeztem a kegyelmes urral.

Ast azonban előre is megmondom, hogy Magyarországon a nagypolitikát osztrák katonák es eszp aszonyok csinálják.

Isten Önnel!

Zsuzsa.

„A rendőrség államosítása“.

A „Cikszereda“ 24. számában o ezim alatt egy a rendőrség iránti jóakarattal megírott cikk jelent meg — de mert egyes tételében tévedések foglaltak; legyen szabad azokat helyre igazítanom.

Ugyan is azt mondja a jelzett cikk: „A vidéken a rendőrkapitányok helyzete még csak tűrhető“, továbbá, hogy „fizet-

süket mellékjüvedelmük sokszorosan felmúlja“.

Nó hát ezek a kijelentések alapos tévedésen alpnak. Nincs az a vidéki rendőrség, mely javadalmazás tekintetében a főbb városok rendőrségeivel összehasonlítható lenne. Sőt itt már igazán érvényesül az a magyar közmondás „kább szorint mérék az igazságot“. Minél kisebb a város annál szegényebb is szokott lenni: s így mindenesetre tény, hogy a fizetés is aránytalanul csekélyebb. Tehát a tévedést akép igazítjuk helyre, hogy a főbb városok rendőrkapitányainak helyzete még csak tűrhető, de a kisebb városok kapitányai s legelső sorban maga a városunk kapitánya is, nevetágesen csekély javadalmazásban részesülnek.

Hát ha még hozzá vesszük, hogy több vidéki város rendőrsége s első sorban a cikszeredai rendőrség tagjainak, még nyugdíj alapja sincs s ha kiszolgált, kiérdemilt egyetlen támasza a koldus bot! Hol van itt a „tűrhető anyagi helyzet“?

A mi pedig a dus mellék jüvedelmet illeti — még inkább téves a forrás, honnan a ciklikró meriet. Mert kétségbe vonom, hogy léteznék Magyarországon egy rendőrkapitány is, kinek mellék jüvedelme a más hivatali főnökök mellék jüvedelmével arányban állana — s minthogy ezen hivatali főnökök mellék jüvedelme sem oly busias, mint a távol állók vélik: hogyan lehet a rendőrkapitánynak oly dus mellék jüvedelme? Hiszen annak komissziói, kiszállási nincsenek. A mit bevesz: utolsó fillérről számolni köteles. Csak nem tartja a ciklikró ur, a befolyó hivatalos pénzeket, minők zárórák, kéjnök, házalási, zene s több efféle díjak, mellékjüvedelmet képező bevételnek?

En ki ez idő szerint a rendőrkapitányi székét városunkban betöltő — tudom, hogy ez így van s sajnosan élek ama meggyőződésben, hogy az irnoki javadalmazással egyenlő díjazás mellett 14—20 kor. mellék jüvedelemnél többet bvenni nem tudok.

S ha már most figyelembe vesszük azt, hogy nekem, mint rendőrkapitánynak, es a rendőrség többi tagjainak semmiféle nyugdíjra, vagy segélyre igénye nem lehet: tisztán áll a kép, mely csak nyomorúságot tár a becsületes szemlélő elé.

Remény van azonban, hogy a ciklik író urhoz hasonló nemes gondolkodásuak végre valahára segíteni fognak egy jobb jövő biztosításában s a becsülettel teljesített munka méltó díjazása elől elzárkózni nem fognak. Egyebekben a jelen sorok alapjául vett cikk többi részét utolsó betűlig aláírom.

Cikszereda, 1903. június 27.

Kovács János, r.-kapitány.

Előfizetési felhívás.

Julius I-éval s harmadik nyugodévre nyitunk új előfizetést. Tesszük ezt azon reményben, hogy kitelöltözött eszéljainknak lapunk fél-éves pályafutása alatt is meg foglaltunk s azon hiedelemben, hogy meg volt a törekvés es igyekezetet bennünk arra, hogy olvasóink tetszését es bizalmát megnyerjük. Hogy ez mennyire sikerült nekünk, azaz foglalkoztunk

nem lehet es szerénységünk tiltja is ezt, s e helyett csak annak jelentésére szorítokunk, hogy a czél elérése szemünk előtt forogván mindég, s ennek sikere érdekében mindent megtévén, nyugodtan bocsáthatjuk lapunk működését a nagy közönöség ólos, de igazságos kritikájú alá.

Zászlóbontásunk a székely kérdés, a társadalmi érdekek támogatása érdekében történt, s e zászlót egy félővig lobogtattuk magasan, most az új negyedév kezdetéu azon kérelemmel járunk a nagy közönöséghez, hogy minél tömegesebb előfizetés által tegyék lehetővé nekünk, hogy a kibontott zászlót továbbra is fenn legyen lobogtassuk s nehéz munkánkban szolgáljon biztató reménységürül a minél gyakoribb előfizetések által megújuló elismerése a közönöségnek.

Ezen kérelemmel kapcsolatban kérünk kell lapunk azon előfizetőit, kik előfizetési díjaikat hátrálékban vannak, hogy azokat mielőbb beküldeni sziveskedjenek, nehogy a lap szétküldésében akadályozva legyünk.

Lapunk előfizetési ára a következő:

Egész évre	8 kor.
Fél évre	4 kor.
Negyed évre	2 kor.

Hazafias ödvözléssel
„A CSIKSZEREDA“
szerekeskedésére es kiadóhivatala.

H I R E K.

Polgármester-választás. A közigazgatási bíróság döntése folytán elrende't újabb polgármester választás a hó 22-én történt a képviselőtestületi közgyűlésen, es alnapán honn nemlévően Mihály Ferenc megyei főjegyző elnökölt. A polgármesteri állásra Csodó István ügyvéd es dr. Ujfalusi Jenő helyettes polgármester pályáztak s a kaudáló bizottság mindkettőt jelöltte, de a jelölés eredményének kihirdetése után Csodó István pályázatát vissza vonta s így egyhangulag Dr. Ujfalusi Jenő lett polgármesternek megválasztva. A polgármestertől a hivatali eskü be is vették. Öszinte szívből üdvözöljük dr. Ujfalusi végleges megválasztásakor a polgármesteri széken s adja es Isten, hogy azaz erély es tapintat a melylyel egy éven át mint polgármester es helyettes polgármester viselte városunkat nemes kifortóságában érjen el minél nagyobb sikereket. A körgyűlésnek a városi állatorvos választás is tárgyát képezte, erre csak Szarka Elek okleveles állatorvos pályázoit. A kögyűlés azonban Szacsavay Imre indítványára megválasztását előre haladott kora miatt mellőzte es azt határozta, hogy Keresztos Antal m. kir. állatorvosnal fog érintkezésbe lépni a városi állatorvosi teendők ellátása végett.

Deák Ferenc születés napjának 100 éves fordulaja. Vármegyénk törvényhatóság bizottsága május hó 28 es 29-én tartott ren-

dos közgyűlésén általános helyesléssel tette megdélvi Jásznagykunszolnok vármegye törvényhatósági bizottságának ama határozatát, hogy Deák Ferencz születésnapjának 100 éves évfordulója megünnepeltesse. Ennél fogva egy nagyobb szabású társadalmi ünnepségnek előkészítése és rendezése czéljából Molnár József úrv. hatósági bizottsági tag elnöklésével, Dr. Fejér Antal, T. Nagy Imre, Pál Gábor, Dr. Csiky József, Dr. Nagy Béni, Dr. Györgypál Domokos, Lázár Miklós, Császár Imre és Dr. Ujfaluhy Jenő tagokból álló bizottságot küldött ki. Mint értesülünk a bizottság legközelebb megkezdte működését is az ünnepség sikere érdekében minden lehetőt elfog követni.

Kinevezés. Az igazságügyminiszter csikszorozai Szopos János brüsseli kir. törvényesbírói joggyakorlókot a fogarasi kir. járásbírószékhez aljegyzővé nevezte ki. Gratulálunk.

Helyreigazítás. Lapunk múlt számában közzét Weinstein Jakab ur. kinevezése tévesen adatot közre, a mennyiben nem a kir. adóhivatalhoz gyakorolná, hanem a székhelyudvarhelyi pénzügyigazgatóság mellett rendelt számvetőség helybéli kirendeltségéhez nevezte ki.

Kormányváltás. A kormányváltás sürítke közből már kezd a kibontakozás főnyeregére. Tiszta István grófnak nem sikerültön kabinetot alakítani, gróf. Khuen Hédervay Károly horvát bannak megbízása bizottság elnöki kérdés már, a ki a függetlenségi párttal egyezségi kísérleteket próbált meg a szék aródményre is vezetett, mert a mint értesülünk a függetlenségi párt a katonai javaslatok egyelőre törént visszavonniának feltétele mellett engedett, s most a Khuen Hédervay megbízása és a kabinet alakítása van hátra.

Haltás. Bitay Béla ref. körlelkész és nejét sulyos csapás érte, szőpörményi kedves kis fika a kilencz éves Loránt elvezetésében, a kit a kegyetlen halál három heti sulyos szenvedés után f. hó 22-én kiragadt szörözt karjakkal közül. A korán elhunyt fiucska temetése e hó 24-én volt. Aljón a Mindenható a melyen szüjött szőlőknek erőt e nagy csapás elviselésére.

Az újonczos elhalasztása. Báró Fejérvay Géza, ideiglenes honvédelmi miniszter újból elhalasztotta a sorozás határnapját. A rendelet szövege a következő: „Az újonczos törvényjavaslat még nem szavaztatott meg. A legutóbb kiadott rendeletben megjelölt idő alatt nem vihették keresztül a főszórást, melyet egyelőre további rendelkezésig újból elhalasztok”.

Nyári mulatság. A helybeli iparos ifjak önképzőkör f. évi július hó 19-án a „Sutasenyő” nevű erdőben nyári mulatságot rendezett. Az érdekesnek ígérték nyári mulatságon lesz tiszítések, záckverseny s több öföle. Belépti díj 1 korona. A mulatságra kiindulás a kör helyiségéből, a mulatságnak este a kör helyiségében folytatása fog lenni, kedvvelölt idő esetén a következő vasárnap fog megtartatni. Az iparos ifjusági önképzőkör mulatságát mindig fényesen beválták és örvéret nyújtottak a mulatni szeretők közönségnek. Ugy hisszük ez is sorakozni fog a többiekhez s így erre méltán hívhatjuk fel a közönségnek figyelmét.

Játékoskereslet műkedvelő előadás. Munkedvelők jövő hónap 4-én előadást tartanak a „Csillag” szállóba nagyszomban, a mikor ugyanis szinre kerül két egy felvonásos vígjáték „Box és Cox” és „Valami hibája van”. Mindkét darab a fővárosi színházak műsoráról van, a melyek nagy tömegek mellett adták elő már több ízben. Az estélyt ezenkívül „Tarka-Szinpád” teszi változatossá. A próbák

jávan folynak Vákar Vilmos színművész vezetésevel. A műsört ezután is öhajjátik az érdeklődő közönség tudomására hozni. Műsör: 1. „Tengerész bulipé” Gócsák sz. operettből. Énekl: Vákar Vilmos. 2. „Gyilkos harang” melodráma. Előadja Vákar V. Kisóri a műkedvelői zenekar. 3. „Valami hibája van” rendkívül mulatató bohózat. Személyek: André orvosi: Szultán János; Cecile neje: Abraham Ilonka k. a.; Balancourt: Darvas Béla; Nanotte szobaleány: Müller Júlika k. a. 4. „A vak” Szabó Jenőtől. Szaválja: Vákar Vilmos. 5. „Box és Cox” vígjáték 1 felvonásban. Személyek: Box, nyomdász: Darvas Béla; Cox, kalapos: Vákar Lajos; Bouncorné asszony: Orbán Irénke k. a. 6. „Magyar Népdaok” Énekl: Vákar Vilmos. 7. Tánca reggelij. Az előadás kezdetül fél 8 órakor. Ezen jótékonykedni műkedvelő előadást ajánljuk közönségünk figyelmébe és pártfogásába.

Záró ünnepség. A csikszorozai polgári leányiskola szerdán az az f. hó 24-én délután tartotta meg évszázó ünnepségét. Az ünnepet művendékeknek rajzaival, káziunkái val díszítet nagytermet zsufolásig megtöltötte az érdeklődő közönség, mert Csikszereda bájós női közönsége igazán dícséretre méltó érdeklődést tanusított ezen valóban remekül sikerült ünnepség iránt Nem tudom a leányiskola tanítónői karának volt-e nagyobb az öröme e miatt, vagy a kedves művendékek: de annyi bizonyos, hogy mindnyáján, kik ott jelen voltak a teljes megelégedés átvételvel jöttünk ki onnan. A kilölt vezetői, a jeles igazgatónő és minden egyes tanítónő méltán kiérdemelték a közönség elismerését és a szülők köszönetét. Meglepetéssel és általános elragadtatással hallgattuk végig a szavalatokat a szép szongora játékokat. Szokolay Margit, Koltacharach Anél, Jerzák Mari, Szoboni Eliz, Pap Margit, Wachner Mária, Zakariás Teréz, Szathmáry Erzsébet, Zakariás Anna igazán kellemes szongora játékkal; Zareczky Anna. Bora Ilona pedig jó szavalatukkal fokozták az ünnepség sikerét. Mindenkit feltöltött, mindenkit bámulattal töltött el azonban a bucsuzásról. Pap Margit, ez a kedves, szép leányka olyan szépen, olyan ügyesen tartotta meg azt, hogy a végén a meghatósság könnyeket csal nagyon sok bájós szempillára. A vármegye intéző kérei nem lehet virg jelen az ünnepségen az ilyenkor szokásos virág csokrot városunk fiatal polgármestere vette át a bucsuzató Margitkától.

Időjárás. Mint múlt heti számunkban most is csak olyan időjárásról írhatunk. A fellegek nem akarnak az égboltról ellélni s e mindennapos cad sem akar kimaradni, a mi a beültölt kaszáásra nagy hátrányval van, mert a gazdák nem képesek a szénát betakarítani s ha így tart az idő az ut mellett levő kaszálók tulajdonosai ki vannak téve annak is, hogy az ott víz tönkre fogja tenni a kaszáló terméseiket.

Konstantinápolyig és vissza. Tárazunk folytatásán társulke miatt mai számunkból kimaradt. A következő számban folytatjuk.

Jé tanács. Mindazoknak, kik párszitt akarnak tiszteitenni, ajánljuk, hogy szerozsák be MAUTINER ÖDÖN casz. és kir. udvari megkereskedéséből Budarosten a „Sótatári” vagy a „Margitszigeti” fűmágykereskedet. Ezeket már 20 éve szállítja Mautiner Budapest és a Margitsziget oly bámulatra méltó és gyönyörű sátorroindzsré.

Sz. 5431/903. Ulvi.

Arverési hirdetésny és feltöltölek kivonata.

András Jánosné assz. Pataki Éva végrehajlatonk András Imre kázonaltitisi lakás elleni végrehajlatos ügyében a kérelem következtében a végrehajlati árverés 391 kor. tölke és járulékairejog a csikszorozai kir. törvényesbíró a csikszorozai kir. járásbírószék területén lévő a Kázonalt és feltölti köz-

adg határán fekvő a kázonalt- és feltölti 224. eszljakvben 504. hraz. ingatlanra 16 korona. 1241. hraz. ingatlanra 9 korona. 2332. hraz. ingatlanra 2 korona. 2178. hraz. ingatlanra 56 korona. 2748. hraz. ingatlanra 58 kor. 2748. hraz. ingatlanra 13 korona. 2011. hraz. ingatlanra 27 korona. 3177. hraz. ingatlanra 22 korona. 3230. hraz. ingatlanra 10 korona. 3540. hraz. ingatlanra 7 korona. 4118. hraz. ingatlanra 3 korona. 4207. 4234. hraz. ingatlanra 26 korona. 4584. hraz. ingatlanra 14 kor. 5587/2. hraz. ingatlanra 8 korona. 5628. hraz. ingatlanra 2 korona. 5631. hraz. ingatlanra 57 korona. 5946 5953. hraz. ingatlanra 13 korona. 7136. hraz. ingatlanra 16 korona. 7296. hraz. ingatlanra 3 korona. 8333. hraz. ingatlanra 36 korona. 8679. 8681/a hraz. ingatlanra 58 kor. 8676 hraz. ingatlanra 9 korona 9355 hraz. ingatlanra 6 korona. 9457. hraz. ingatlanra 5 korona. 9704 hraz. ingatlanra 8 korona. 9731. hraz. ingatlanra 4 korona. 9973. hraz. ingatlanra 2 kor. 10476 10474. hraz. ingatlanra 7 korona. 11001. hraz. ingatlanra 3 korona. 11928. hraz. ingatlanra 3 korona. 12138. hraz. ingatlanra 12 korona. 72139. 12140. hraz. ingatlanra 4 kor. 12505. hraz. ingatlanra 9 korona. 12646. hraz. ingatlanra 4 korona. 12746. hraz. ingatlanra 9 korona 13216. hraz. ingatlanra 7 korona. 13598 hraz. ingatlanra 10 korona. 13501. hraz. ingatlanra 7 korona. 13532/2. hraz. ingatlanra 5 korona. 14384. 14385. 14386. 14387. 14388. hraz. ingatlanra 384 korona. 14445 hraz. ingatlanra 41 korona. 14379/2. 14379/2. 14336/2. 14391/2. hraz. ingatlanra 159 korona a kázonalt- és feltölti 1862. eszljakvben 4383. hraz. alatt foglat ingatlanra 16 korona a 229. eszljakvben C. 8, 9, az 1862 eszljakvben C. 1. alatt András Imre javára bekebelezett hitelügylagiani hszéközevezt jogok serehme nélkül ezennel megállapított kiküldési árban elrendeltetik.

Az árverésre határnapul 1903. évi augusztus hó 18-ik napjának d. a. 9 órája Kázonaltiz község házához ülzetik ki.

Árverezni szándékosk tartoznak minden egyes ingatlan kiküldési árának 10⁹/₁₀át egyútt 113 korona 50 fillér bántóponzt közz pönzben vagy övadékiössze értékpapirban a kiküldött közhöz letenni

A kir. járásbírószék telokközvi hatósága.

Csikszertmárton, 1903. Aprilis 23-án

Dr. Szabó, kir. aljbíró.

238. szám.

1903. végrli.

Arverési hirdetésny.

Alulir bírósági végrehajró az 1881 évi LX. t. cz. 102. § a értelmében ezennel közhírré teszi hogy a csikszorozai kir. törvényesbírók 1903. évi 675. polg. számu végzése következtében dr. Nagy József önképzőmrtóni ügyvéd által képviselt Csikszertgyörgy közönségi hitelszövetkezeti javára csikszertgyörgyi Keresztos József és társai ellen 300 korona s jár. erejéig 1903. évi márczius hó 20-án fogantatott kielégítési végrehajlati utján lefoglalt és 1340 koronára következő ü. ó. ó. ó. u. : fa, ökrök, lovak, tullok és telenek nyilvános árverésben eladatsnak.

Mely árverésnek a csikszertmrtóni kir. járásbíró 1903. évi V. 87/2. számú végzése folytán Csikszertgyörgyön iparosok lakásán leuadó esközhöz 1903. évi július hó 1-8 napjának d. e. 9 órája határidőül kitöltök és szilosa a venni szándékosk eszenel oly megjegyzéssel hivattak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t. cz. 107. és 108. §-ai értelmében közzéadottak mellett, a legutóbb ígértnek szülök esetén beosaron alul is el fognak adatni.

A mennyiben az Árverzendő ingóságok mások is le és feltöltögtatták, s azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1781. évi LX. t. cz. 120. §-a értelmében azok javára is elrendeltetik.

Kelt Csikszertmárton, 1903. június hó 21 napján.

Zöldy Lajos
kir. bír. végrli.

Tudósítás!

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy Csikszeredán az „Excelsior“ fényképezési műteremben

Fényképezési felvételeket

eszközök, folyó 1903. évi június 28-ától július 5-ig. — A nagyérdemű közönség becses pártfogását kéri

kiváló tisztelettel **ADLER ALFRED** fényképező, **Tusnád és Brassó.**

FILO KÁROLY-né

temetkezési intézete Csikszeredában.

Ajánlja az előforduló halálesetek alkalmára dsum berendezett raktárát, mindennemű és fajtájú fa- és ércz atánztu koporsóit, légmentes és elzárható

ÉRCZ KOPORSÓIT.

Nagy választék sirkoszorokban és szallagokban, szóval mindennemű **czikke**ben, mely a temetéshez szükséges.

Továbbá tudomására kívánom hozni a n. é. közönségnek, hogy **miután a legelső gyárakkal léptem összekötetésbe, azon helyzetbe vagyok, hogy a legjutányosabb árakban képes vagyok mindent számítani, úgy hogy a versenyképesség felülmúlhatatlan, mivel üzletem saját házámban van, sem bolt bért, sem kiszolgálásért nem fizetek, saját magam szolgálók ki veszűmek, saját gyászokcsm van, melyet 50 korona vásárlásnál esekély díjért hoesátok rendelkezésre.**

Ravatalozást, díszítést is a legjutányosabban számítom. Segédkezem a hulla szükségese elhelyezésében is.

A n. é. közönség szives pártfogását kérve, vagyok kész szolgálattal

Filó Károlyné.

Figyelemre méltó!

Bátor vagyok a nagyérdemű közönség becses bizalmához fordulni mostan is ép úgy mind az előtt és kérve becses pártfogásukkal megtisztelni.

Üzletemben minden árut a legelső kézből szerzek be és így mindig a legujabb és legjobb árut árusítok azzal az elvvel, hogy „**kevés haszon, nagy forgalom**“ élénkíti az üzletet.

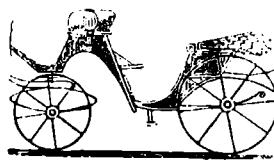
Becsés pártfogásukat kérve, maradok

alázatos tisztelettel

Székelyhidv Sándor,

női- és férfi divat-üzlete, Csikszereda.

(Üzlettem a **Hutter** szállodával szemben).

László Lőrincz

kovács.

kerekos, nyergos és kocsit fonyozó műhelye
Csikszereda, Vár-utca 230. sz.

Bátor vagyok a nagyérdemű közönség becses figyelmét felhívni

kovács, kerekos, nyergos és kocsifonyozó

műhelyemre, mely már 18 éve, hogy fenn áll a helybeli piacon.

Nem tires reklamokkal akarom jó hírnevemet megalapítani hanem utólérhetetlen, mindenigényt kielégítő munkával, elvállalok mindenemű fent jelzett szakmába vágó munkát valamint javításokat. Hogy minden nemű készítmény hazánkban bármely helyen megilja helyét, a mellett bizonyít ama körülmény, hogy már éremmel két ízben voltam kitüntetve. A mélyen tisztelt közönség pártfogását kérve

maradok alázatos tisztelettel

László Lőrincz Csikszereda.

Allandó butor kiállítás az I. emeleten.

Alapítalott
1880.

KÖPFR.

Alapítalott
1880.

Első butor és kárpitos kivitelű üzlet Brassó kapu-uteza 48 sz.

Van szerencsém Csikszereda város és vidéke nagyérdemű közönségének becses figyelmét felhívni az

Első butor és kárpitos kivitelű üzletemre

Allandó és dusan felszerelt butor raktár. Szőnyegek, tükrök és képek a legczél-
u. m. barok és ó-nemet hálószobák, ebéd- + szerűbbtől a legdíszesebb kivittelg ju-
lók, szalon és garco lakás berendezések. tanyos arak mellett.

Kárpitos és díszítő munkák házon kívül is eszközöltetnek.

Butorok csomagolása és szállítása elvállaltatik.

Rendkívül olcsó árak mellett.

Fivem nagy forszalom ketes haszon.

Videki megrendelések legpontosabban eszközöltetnek.

KÖNYVNYOMDA és KÖNYVKERESKEDÉS.

MŰVEK, FOLYÓIR-OK
ÉS FALRAGASZ K

KÖRLEVELEK, NYUGTÁK
ÉS ÁRJEGYZÉKEK

ÜZLETI KÖNYVEK

KITŰNŐ FEHÉR és FOGALMI
PAPIROK

NAGY VÁLASZTÉK
IMAKÖNYVEK OLVASÓKBAN

VIDÉKI RENDELMÉNYEK A LEGNAGYOBB
PONTOSSÁGGAL ESZKÖZÖLTETNEK

GYÖNÖS ÉS TÁRSA, CSIKSZEREDÁBAN.

RAKTÁRON TARTUNK ÜGYVÉDI, LELKESZI É
ISKOLAI NYOMTATVÁNYOKAT.

ÜZLETI LEVELEK

ELJEGYZÉSI ÉS ESKÜVŐI
MEGHÍVÓK

NÉVKÁRTYÁK

A LEGSZEREBB ÉS LEGOLCSÓBB
LEVELEZŐLAPOK KAPHATÓK

NAGY VÁLASZTÉK LEVÉLBORÍTÉK
IRÓSZERKEK, PEG-ÉTVIASZOKBAN

A CSIKSZEREDA KIADÓHIVATALA.

HAZAI IPAR FEJLESZTÉS!

Szíves tudomásul!

Van szerencsém nagybecsű megrendelőim és a nagyérdemű közönség szíves tudomására hozni, hogy a tavaszi és nyári idényre szóló legfinomabb minőségű valódi

gyapju és kangara

szöveteket beszereztem és ez által abba a kellemes helyzetbe vagyok, hogy nagybecsű megrendelőimet kívánalmaik szerint a legjobban kiszolgálhatom.

Ugy szintén mindenemű férfi-szabó kellőkeket eladásra is raktáron tartok.

Tehát mielőtt becses megrendelőimnek: eddigi szíves pártfogásukért köszönetet mondanék, egyuttal kérem, hogy irántam tanúsított pártfogásukat a nagyérdemű közönséggel együtt fentartani szíveskedjenek és becses megrendeléseikkel szerencsételni méltóztassanak, melyek után vagyok szolgálatukra kész, Csikszeredán, 1903. év márczius hóban

mély tisztelettel

Dóczy János, férfi-szabó,

Rákóczy-uteza 358. szám, (Sajátház).

JÓ MUNKA!

PONTOS KISZÓLGALMAS!

BECSÜLET ÉS SZORGALOM!

Nyomatott a kiadótulajdonos Gyönös és Társa könyvnyomdájában, Csikszeredában.